

Nagyvárad Estilap

Szerkesztőség:
Károly herceg-utca 6. sz.

Szerkesztésért felelős:
MARTON MANÓ
főszerkesztő

X. évfolyam
194. szám

Kiadóhivatal:
HEGEDŰS HIRLAPIRODA
Bul. Reg. Ferdinand

Oradea—Nagyvárad
Vasárnap, 1928. aug. 26.

Ujabb milliárdos petroleum-panamát fedeztek fel

— Bukaresti tudósítónktól —

A dambovítai negyedfélmilliárdos petroleum-panama ügyében a tegnap történt újabb két letartóztatás után még mindig fokozott erővel folytatja a vizsgálatot Enescu, a bukaresti törvényszék vizsgálóbírája. A vizsgálóbíró tegnap kiszállt a helyszínre, Dambovítamegyébe, ahol megdöbbentő új adatokra bukkant. Az ottani hatóságok

már le is tartóztattak számos falusi lakost,

akik az állam petroleum mezőiből óriási értékű darabokat tulajdonítottak el maguknak.

Másrésztől Constantin Brezeanu képviselő önként jelentkezett mint tanu, kihallgatásra,

a petroleum-panamával kapcsolatban. Ez a képviselő a hatóságok figyelmét

ama petroleum-panamák felé irányította, amelyek Prahovamegyében, — tehát ott, ahol a legdusabb petroleum-mezők vannak, történtek az állam kárára.

Beavatottak azt állítják, hogy ami Prahova megyében történt, az méreteiben sokszorososan felülmúlja a dambovítai negyedfélmilliárdos visszaélést.

Prahova-megyében ugyanazzal a módszerrel operáltak, amelyet a dambovíta-megyéiek is használtak üzelmekhez: a megye számos politikusa szá-

badon tűzkeredett az állam tulajdonát képező petroleum-mezőkkel és sok petroleum termelésére szóló koncessziót eladtak angol vállalatnak.

ppen ezért ebben az ügyben is egész sor letartóztatás várható.

Különben a dambovítai petroleum-panamából kifolyólag ma valószínűleg letartóztatják a megye két a verescánus vezérfiát. A már letartóztatásban lévő Irimescu-Cândești és Teles képviselők s a többieknek a vadtanács letartóztatást elrendelő döntése ellen való felfolyamodását ma fogja tárgyalni a bukaresti tábla.

Hatvanezer lejt tüztek ki Balán fejére

— Az Estilap eredeti távirata —

Egész Brassó megye még mindig hallatlan izgalmakat él át Balán miatt, mert óráról-óra olyan hírek terjednek el, hogy a feketehalmi háromszoros rablógyilkos Brassóban, vagy kint a megyében tartózkodik. A nyomozó hatóságok még mindig nem tudták a rettenetes bandita nyomára akadni, a csend-

őrség, rendőrség, hatóság és sziguranca azonban tovább üldözi az embermészárló haramiát, aki sorsát sokáig nem kerülheti el. A meggyilkolt Kolb fürdőigazgató és a másik két áldozat barátai és ismerősei 60 ezer lejt adtak össze annak a megjutalmazására, aki a gyilkost elfogja, vagy aki nyomra vezet. Erdekes, hogy a ro-

mániai rablógyilkosságok krónikája ismert még egy Balán nevű gyilkost, aki hatvan évvel ezelőtt garázdálkodott az ókirályságban. Ez a Balán a mostani vérszomjas banditának nagyapja volt. Hatvan évvel ezelőtt egy Veres Ferenc nevű magyar gazdatiszt tette ártalmatlanná Balán nagyapját.

Nagyvárad a fejlődés útján...

Ankét arról, hogyan lehetne a béna várost meggyógyítani

Nagyvárad ellankadt erővel már nem is tüzel magát, hogy utólerje azokat a városokat, amelyek rohamlépésben utólerték és el is hagyták. Ez a kicsi, ma már kifosztott szellemű Páris. — tessék az ellenkezőjét állítani, — úgy látszik nem is ébredez letargiájából, nem akar semmit, mintha a nagy lendület teljesen kimerítette volna. Ez a város 1905-től tiz-tizenöt év alatt épült fel olyannak, amilyen és azóta stagnál. Enervált idegekkel tepsed és nem titok, hogy nem is az emberekben van a hiba, hogy tetszhalottá merevedett. Itt vannak fülek, amelyek reagálnak, vannak szemek, amé-

lyek szívesen fogják fel tekintetükkel az egész európai horizontot, mert ha politikailag még oly borus is az, a fejlődés hatalmas tempója ide morajlik.

Ami nem fejlődik, visszafelé! mondotta valaki és Nagyváradot az új generációnak kellene ismét előreragadni, mintahogy egy új generációnak számítottak abban az időben azok az emberek, akik a szívükhöz nőtt várost kiszakították a nagy alföldi álmából. És európai várost ültettek a Körös két partjára, amely fédtet használt, amikor még Szatmár mindig szétleresztett és kipárfömözte magát, amikor Debrecenről ordított az alvadt

szalonna szag.

Mi kellene itt és a mi kellene, azt, hogy lehetne megcsinálni, erre nyit ankétot a Nagyvárad Estilap hogy megszólaltasson mindenkit, akit ebben a kérdésben kompetensnek tart. De helyet adjon minden okos ötletnek akkor is, ha a megnyilatkozó pillanatnyilag vagy akár egyáltalán nem jelent súlyt e város közéletében. Viszont amit mond, tanácsolni tud, felajánl: az kivihető és a város javára szolgál.

Legyen az első szó az övé, a névtelen polgáré, aki robotol, ad-vesz, fabrikál, munkába öli napjait s adót fizet, de mennyi adót! Mondja el ő mi fáj ne-

ki és mit akar, mit tenne ő, ha ülne ott, ahol a város sorsát intézik. Mit mondott a

NÉVTELEN POLGÁR,

aki csodálatos jó memoriáról, emberismeretről, egészséges ösztönről tett bizonyosságot, tanulását adva, hogy igenis nem halt meg itt az érdeklődés, az emberek fejében és szívében bent motoszkál, hogy kimulni is jobb, ha cselekedni próbált előbb az ember.

— Nem tudom Szerkesztő ur, emlékszik-e a régi szép és nagy tervekre, mondotta a névtelen polgár, ha már engem megkérdezett, én bizony kimondom, hogy emlékszem és nem is bizok addig semmi újban. Vagy nem-e lehetett jó terv a Jád villamos energiára való felhasználása, ha a város már közel tíz éve hatszázezer lejjel honorálta azokat az urakat, akik az ötletet felvetették. A Jád — mondották, akkor el tudia villanyerővel látni egész Bihar, de még többet is és 10 banit fog kelleni fizetni azért, ami ma egy lejbe kerül. Ha ilyen egészséges volt az a Jád, amelynek sohasem fagy be a vize, mért fagyott be ez az egész ügy?

Mily sok szépet beszéltek azután, tessék emlékezni rá, a vásár-csarnokról. — De a nagyvárad háziasszonyok még mindig térdig járnak a sárban, ha egy kövér libát, vagy egy csomó retket akarnak venni. Ki beszél ma már a második színházról, jó lenne ha egy is prosperálna, de miért nincs meg még mindig az új vágóhid, ahol európai állapotok vannak és az ember, ha átlépi véres küszöbét, nem tér vissza a középkorba. Mi van a fürdővillamossal, amely ha 5-6 lejért kivinné a város közönségét, olyan welk-andet rendezhetne mindenki, mint minden más városban, ahol az egész héten át dolgozók kiözönlenek a zöldbe. A parkok a nagy igéretnek ellenére csak oly szomorúan néznek ki, mint tavaly és a korábbi esztendőkből. A Rhédey-kert gyönyörű álléin szegényli magát az ember az idegen előtt. — A kövezést programot minden évben tudomásul vesszük, de mindig akad egy protekciós utca, amely előbbre való

Ennyi az, amit röviden összeszedett a névtelen ember s elmondott — a többiek nevében.

B. L.

Tenniszverseny után

Egy lelkes sportembertől, a tennisz rajongójától kapjuk az alábbi sorokat:

— A Nagyvárad Atlétikai Club, mint minden évben, ugye ezidén is megrendezte nagy nemzetközi tenniszversenyét, a melyről nyugodtan elmondhatjuk, hogy nivó dolgában semmivel sem maradt az eddigi tenniszversenyek mögött. Hiányoztak ugyan a mezőnyből Kehrling, Takáts magyar bajnokok, akiket már annyira megszoktunk, hogy nélkülük nem is tudtunk volna Váradon tenniszversenyt elképzelni, azonban Baumgarten Magda magyar bajnoknő és a két kiváló cseh játékos: Zofka és Nedbalek gyönyörű játéka mégis kárpótolta a publikumot. Annyi bizonyos, hogy a pesti játékosok elmaradása miatt a rendezőséget semmiféle mulasztás nem terheli, minthogy már jóelőre megtörtént minden intézkedés arra nézve, hogy lejöjjenek a váradai versenyre, de Kehrlingnek Pesten volt játéka az ausztrálakkal, Takátsnak pedig Pörtschachban kellett a bajnokságot megvédenie. Mindketten a legnagyobb sajnálattal mentették ki magukat és biztosították a rendezőséget, hogy a jövőben nem fognak hiányozni annak a városnak a versenyéről, amelyet mindketten annyira megszerettek.

— Amilyen elismeréseméltó ama néhány fiatalember munkája, akiknek a verseny létrejötté köszönhető és akik polgári foglalkozásukat félretéve, fáradságot nem ismerve, vállalták a verseny ezer gondjait, olyannyira elítélendő a város publikuma egy részének indolens magatartása, amelyik lekicsinyelte és nem támogatta oly mértékben a versenyt, mint ahogy azt kellett volna.

— De hibásak a váradai újságok is, amelyek ahelyett, hogy felkarolták volna a verseny ügyét, hibás információk alap-

ján sokszor olyan cikkeket adtak helyt, amelyekkel, bizony, inkább ártottak, semmint használtak volna a rendezőségeknek.

— Fel kell említenem azt a sajnálatos körülményt is, hogy egyes sportkikkerek, ahelyett, hogy támogatták volna a rendező-egyesületet munkájában, inkább azon igyekeztek, hogy minél több akadályt gördítsenek a verseny sima lebonyolítása elé. Igazán csak a szövetség erélyes közbelépésének és egy-két igaz sportbarátnak köszönhető, akik klubérdekeken felülemelkedve állottak a rendező-egyesület rendelkezésére, hogy a versenyt simán le lehetett bonyolítani.

— Amidőn pedig a fenti sajnálatos körülményeket regisztrálom, a legnagyobb elismerést kell, hogy kifejezzem a város vezető egyéniségeivel szemben, akik nemes szívvel, minden áldozatot meghoztak, hogy a versenyt nivóban és

külsőségekben emeljék. Elsősorban két mecenásról emlékezhetem itt meg: *Economu* tábornokról és báró *Gerliczy* Istvánról. *Economu* tábornok gyakran asszisztált a mérkőzéseken és személyesen nyújtotta át a győzteseknek a tiszteletdíjakat és érmeiket. Báró *Gerliczy* gyönyörű tiszteletdíjat adott Nagyvárad város női bajnokának, vendégül látta a versenyzőket stb.

— A város, a megye és a Sportszövetség tiszteletdíjakkal és tribün felállításával járultak hozzá a verseny nivójának emeléséhez és örömmel állapíthatjuk meg, hogy példájukat követte még néhány testület és lelkes sportbarát, mint az Unió Club, Ujságíró Club, Szemere Miklós, A. Barbon, Balassa Dezső, dr. Adorján Péter, Fleischer Miklós. Köszönetet és elismerést érdemelnek a váradai bankok és nagyobb vállalatok is, amelyek tiszteletjegyek megváltásával igyekeztek a versenyt támogatni.

Eckener dr, az Óceán első átrepülője nyilatkozik Nobiléről, Köhrlről és Hünefeldről

(Az Estilap berlini tudósítójától.) Az Óceán első hőse, Eckener dr, aki még Lindberget megelőzve repült Európából Amerikába saját konstrukcióju Zeppelin léghajóján, ma igen érdekes nyilatkozatokat tett a levegő legujabb hírességeiről. Eckener, aki most Friedrichshafenben újabb gigantikus méretű léghajókat épít poláris expedíciók számára, a következőket mondotta:

— Nobile generális igen ideges ember és már a „Norge”-vel végzett utján majdnem katasztrófát okozott, amikor — amint Larsen meséli — sirva és kezeit tördelve állt a kormánynál. Az „Italia” katasztrófáját nem a léghajó tökéletlensége, hanem vezetőinek könnyelműsége okozta. En, aki több mint 2000 uton vettem

részt, tudom, hogy mindenkéltől nyugodt kézre van szükség a kormánynál. Ideges automobilisták veszély esetén öntudatlan kényszer alatt éppen a szerencsétlenséget okozó objektumba kormányozzák a gépet. Így tett Nobile is. Már előre tudtam, hogy Nobile veszély esetén félni fog a nyílt tengertől és idegei által kényszerítve, a veszélyes jéghegyek felé fog tartani és így a szilárd földhöz ragaszkodni. Evvel követte el legnagyobb hibáját Nobile generális. Azt, hogy legénységét cserbenhagyta, már kevéssé lehet szemére hányni, mivel valószínűleg legénysége, akit Nobile örökös sirdogálása idegesített, kényszerítette, hogy azonnal utazzék el.

A beszélgetés azután Köhrlre és Hünefeldre terelődött. Ecker-

ner rosszalja Hünefeldék amerikai magatartását és utal arra, hogy ő egészen másként viselkedett, mikor négy év előtt elsőként repült át Amerikába. Hünefeldék szerénytelenségükben mindenféle ünnepeztették magukat és így izléstelenségükkel számos elitélő bírálatot váltottak ki.

PÁRBAJ AZ APOLLÓBAN

vasárnap d. e. 11 órákor

HARRY LANGDON

(Őn-e a nő?)

és

EDDY-CANTOR

(Tanu a nászágynon) között.

A párbajt mindenki megnézheti
12 leiert

A Talace kávéházban

ma nagy

Tánc- és humoros estély

HIRDETÉS.

A Tache Jönescu (körös-utcai) iparos imaházban az üllőhelyek bérbeadását vasárnap, f. hó 26-án kezdik meg.

Felhívjuk a régi bérlőket, hogy vasárnap egész nap, köznapokon este 7—9 óra között alkalmuk lesz jogaikat érvényesíteni.

Szeptember hó 2-ától kezdve az összes üléseket a jelentkezők sorrendjében fogjuk bérbeadni.

Tagsági díj hátralékát is köteles minden tag ez alkalommal rendezni.

Tisztelettel

a Zsidóiparos egyesület
vezetősége.

Visszajön

A hindu siremlék

* Köser Szakácskönyv megjelent. Kitünő receptek, előételek, garnirungok, irós tészták, teasütemények, krémek, tejesételek, húsvéti ételek stb. készítésére. Ára 200 lej. Kapható a Hegedüs Hirlapirodában.

Mozgósínházak műsora

**Apolló és Atlantik
nyári mozgó**

Szombaton először

Paradicsom

Amerikai slágerdráma
8 felvonásban

Főszereplők: Milton Sills, Betty
Bronson, Noah Berry

Megelőzőleg egy kitünő hiradó
és egy kétfelvonásos burleszk

Vasárnap délelőtt 11 órákor
nagy kettős vígjáték-matiné

Tanu a nászágynon
és

Őn-e az a nő?

Heyman-Szinkör

Ma 5, 7 és 9 órákor

Alpesi tragédia

A jelenkor legnagyobb szen-
zációja filmen

Lucy Dorainne, W. Gaidaroff

Rendes helyárrakkal

Vasárnapi matiné

Mata-Hari

Filmpalace és Filmterrasse

5 és 7 órákor 9 órákor

Ma először

Vidocq

Két részes, 16 felvonásos kalandor
filmkolosszus egy részben
lejátszva

Előzőleg új Filmpalace Hiradó

Rend es helyárrak

A film hosszúságára való tekintet-
tettel az előadások pontosan
kezdődnek

Vasárnap d. e. 11 órákor

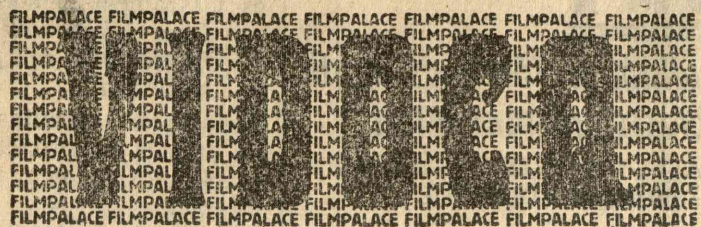
Óceán hősei

12 felvonásban és

Don Juan három éjszakája

7 felvonásban és új Filmpalace
Hiradó

MA

Minden este zsúfolt ház nézi és kacagja végig a világhírű NANDY'S REVUE GIRLS műsorát az „Astoria” Palais de Danse-ban.

ifjúsággal a zene szépségeit, bizonyára boldogan özönlene a diák a színházba és meg tudná hogy nem a jazz a megváltó muzsika. De persze, az operákról se szabad megfeledkezni.

Több olvasónk arra kéri Janovics igazgatót, hogy az ifjúsági előadások mellett a felnőttekre is gondoljon az operettek tekintetében. És pedig ajánlják, hogy a régi, nagyszerű operettekől rendezzen ciklust. Ilyennek gondolják a Gerolsteini nagyhercegnő, Tiszt urak a zárdában, Nap és hold, Boccacció, Kék asszony, Kis szökevény, Bibliás asszony, Cigánybáró, Gasparone, Augot leánya, Madarász című operetteket, amelyek a mai generáció előtt teljesen ismeretlenek.

A jó tanácsokat örömmel továbbítjuk.

Alpesi tragédia
mindent fölülmul!

Mit vár a nagyváradi közönség Janovicstól?

Két hét múlva a nagyváradi színpad sejtelmes történelmi világában vágyva vágyott új élet serked. Szeptember 5-én megnyílik az új szezon és ezzel a termékeny, öntudatos művészi munka korszakát kezdi meg Erdély patinás nevű színházigazgatója: Janovics.

Kolozsvári hírek szerint a társulat különös, hódító kedvvel készül Váradra, de friss mozgású készülődés tapasztalható a nagyváradi közönség szétmállott, szétduzt csatarendjében is. Mi sem vall erre közvetlenebbül, mint a sok érdeklődés a publikum legkülönbözőbb rétegeiből. A szerkesztőség postájában mindig van levél, mely szeretettel és melegséggel igyekszik jó tanácsot adni az igazgatónak művészi szempontokból, de még a hely-árak, a helyek beosztása, a jegypénztárak új rendszere érdekében is érkeznek jóakaratu ötletek.

Minapi cikkünkre, amely az ifjúsági előadásokkal foglalkozott, több levelet is kaptunk.

Baumann Ernő ur azt írja, hogy mindenben egyetért velünk, nem a megunt, lejárt iskolai darabokat kell a fiatalság elé hozni.

Nem lehet elfelejteni — írja többek közt — amikor beteltek bennünket boldog időkben az ifjúsági előadásokra. Nem volt hozzá kedvünk, mert részben elég az osztályban a nemes Coriolanusból és társai-ból, de riasztó volt, amikor a tanár ur megjelent a függöny előtt. Te jó isten, egy kötetnyi teleirt papír és ezt mind fel fogja olvasni! Tiszta rosszullét volt, tessék elhinni. Hát nem ez való a diáknak. Csak felolvastást ne, világért se. Rövid, frappáns kis előadás kell s osztanom az Estilap cikkírójának nézetében, elég kiemelni egy alakot, egy szerepet, egy jelenetet a darabból s azt jelle-

mezze az előadó. Sőt, — miután most már hozzáértő rendező is lesz — gondolkozni kellene, nem volna-e érdemes ifjúsági előadáson csak mintegy művészi kompendiumot adni, egy-egy remekül megvilágított foltot, egy fontos, irodalmi vagy irodalomtörténeti becsü jelenetet. Vélem, hogy mély benyomást tenne a fiatal idegrendszerekre.

Kaptunk egy levelet Muzsi-

kus aláírással is. Ez is érdekes.

— Nagyon helyes és intelligens felfogás — mondja a levélíró — igenis vissza kell vinni a régi klasszikus operettekhez a tanuló ifjúságot, a melynek feje zug és kábul a jazz tébolyzenéjétől. Meg vagyok győződve, hogyha olyan zenészek, mint Bánáss László, dr Krüger, Guttmann, Szmazsenka, Bartha Andor stb. vállalnák, hogy konciz és színes előadásban ismertetik az

A nagyváradi Ipartestület memoranduma Gombosiu U. Traján képviselőhöz, a Storescu-rezsim alatt történt sérelmekről

— Saját tudósítónktól —

A Storescu-ügy hullámai már elsimultak. Nagyváradi rejtett pénzügyi adminisztrátora ma már csöndes visszavonultságban tölti napjait és maga is türelmetlenül várja a szeptember elsejét, amikor utódjának, Olteanu Alexandru bukaresti adminisztrátornak átadja a helyet. Gombosiu U. Traján képviselőnek, a város egész polgársága helyeslése közben indított akciója teljes eredménnyel járt. A miniszteriumban megtörtént a döntés. Storescut eltávolították helyéről. A nagyváradi iparosság nevében az Ipartestület elnöksége most egy memorandumot szerkesztett, amelyet egy deputáció fog eljuttatni Gombosiu képviselőhöz. Az emlékiratot kétezer váradi iparos írta alá és ebben a memorandumban őszinte szavakkal tárják fel azokat a sorozatos sérelmeket, amelyeket a nagyváradi nagy- és kisiparosoknak a Storescu-rezsim alatt el kellett szenvedniök. A memorandum megszerkesztői mindenekelőtt rámutatnak azokra a vissza-ságokra, amelyek a forgalmi-adó behajtása körül támadtak. A Kereskedelmi Csarnok és az

Ipartestület annakidején közös akciót indított az ipart és kereskedelmet egyaránt megbérlő forgalmi-adó eltörlése érdekében. Az akció csak fél sikerrel járt. A pénzügyminiszterium csupán a kereskedők forgalmi adóját engedte el, az iparosok azonban tovább tartottak forgalmi-adó fizetni. Volt azonban a pénzügyminiszteriumnak egy olyan rendelete is, amely csupán az üzlettel bíró iparosokra tette kötelezővé a forgalmi-adó lefizetését. S ez az a pont — mondja többek között a memorandum — ahol

Storescu pénzügyi adminisztrátor könyörtelenül szembehelyezkedett a váradi iparossággal s nem akarta elismerni jogaikat.

Egyizben, amikor már a sérelmek szinte elviselhetetlenek voltak, Negulescu Athanáz iparkamarai elnök vezetésével az Ipartestület elnöksége küldöttségileg kereste fel Storescu adminisztrátort, de a váradi pénzügyigazgatóság vezetője mereven elzárkózott a kérelem teljesítése elől, azzal a naiv kijelentéssel, hogy

ő ilyen rendeletről nem tud, hozzák el annak másolatát.

Ilyen és ehhez hasonló sérelmek lépten-nyomon előfordultak és a nagyváradi iparostársadalom, amikor elismerésének és bizalmának kifejezése mellett átnyújtja a memorandumot Gombosiu képviselőnek, arra kéri őt, hogy befolyásának tel-

jes súlyával hasson oda, hogy a Storescu-rezsim alatt történt vissza-ságokat haladéktalanul vegyék revízió alá, a jövőben pedig meg ne ismétlődhesse-nek.

A váradi iparosság emlékiratát egy nagyobb küldöttség a napokban fogja Gombosiu képviselőnek átnyújtani.

Lázár Miklós Nagyváradon

Kedves és illusztris vendége volt tegnap Nagyváradnak. Lázár Miklós a lángoló tehetségű újságíró, a nagy magyar publicista látogatott el hozzánk, a Reggel című briliáns budapesti újság főszerkesztője. Lázár Miklós a magyar demokrata mozgalmak régi, súlyos szavú vezérei közül való. A kiváló zszurnaliszta amellet, hogy előkelő és hőtiszta tollának erejével küzd a szabadelvű eszmék érvényesüléséért, Budapest törvényhatóságában is megbecsült vezető pozícióban szolgálja a liberális haladás ideáljait és elvhűségével, tekintélyével, népszerűségével nagy befolyása van fontos politikai kérdések eldöntésénél.

Lázár Miklóst barátai és tisztelői szívből ünnepelték Váradon.

Visszajön
A hindu síremlék

Alpesi tragédia
a Hegyban!

Legdivatosabb
nőikabát- és ruhaszövetet

legolcsóbban

Barna Jenő

nődivat és kelengyeáruházában Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 3

vásárolhat

785

Üdít, gyógyít! Mouschonó Buziási Phönix ásványvíz Kapható mindenütt

MOZI

HEYMAN SZINKÖR
MŰSORA
Telefon 29.

Szombat: 5, 7 és 9 óraker:
Alpesi tragédia.

Vasárnap d. e. 11 óraker:
A legnagyobb matiné: Mata
Hari vagy a Cárak kurtizánja.

Vasárnap: 3, 5, 7 és 9 óra-
ker: Alpési tragédia. Szenzáció
Hétfő: 5, 7 és 9 óraker utol-
jára! Az alpési tragédia.

Kedd: 5, 7 és 9 óraker: Az
asszonyregiment. Vigjátékok
királya és egy hatalmas revü-
társulat föllépte világvárosi
műsorral.

A FILMPALACÉ ÉS FILM- TERRASSE MŰSORA:

Szombat: 5, 7 és 9 óraker:
Vidocq. Két részes, 16 felvoná-
sos kalandor filmkolosszus egy
részben lejátszva, rendes hely-
árrakkal! Előzőleg új Film-
palace Híradó. Az előadások pon-
tosan kezdődnek, amire külön
felhívjuk a közönség figyelmét.

Vasárnap d. e. 11 óraker:
Az óceán hősei 12 felvonásban,
a főszerepben Milton Sills.
Ezenkívül Don Juan három éj-
szakája, a főszerepben Lewis
Stone és Filmpalace Híradó.

Vasárnap d. u.: 3, 5, 7 és 9
óraker: Vidocq.

Hétfő: Vidocq.

Kedd: Vidocq.

Visszajön: a Hindu síremlék.

APOLLÓ ÉS ATLANTIK NYÁRI MOZGÓ MŰSORA:

Szombat először: A paradicsom,
Milton Sills legjobb film-
je és a fényes kiegészítő mű-
sor.

Vasárnap d. e. 11 óraker:
Nagy kettős vigjáték matiné.
Tanu a nászgyuban és Őn-e
az a nő? 12 lejes helyárak.

Vasárnap: A paradicsom és
egy Emericus Híradó és egy 2
felv. burleszk.

Biharmegyei Takarékpénztár

és Gazdasági Bank

Oradea, Sir. Avram Jancu (Kossuth-u.) 3.

ALAPÍTOTT: 1872

Teljesen befizetett saját tőkél:

72 millió lei

Engedélyezett devizahely.
Vámcskek. Pénzbevitel.
Takarékbetétek. Folyószá-
mlák. Átutalások. Váltószá-
mitolások. Bekebelezéses köl-
csönök ház- és földingatla-
nokra. Előleg árakra és érték-
papirokra.

Minden bankügyletet a
legelőnyösebben
végez. 715

Óvadékképes állampapírokat
kölcsönzünk.

SPORT

Két évre eltiltották a játéktól a Törekvés egyik ifjúsági játékosát professzionizmus miatt

A FELBUJTÓI — A MAKKABEA EGYIK VEZETŐEMBERÉT —
ÖRÖKRE ELTILTJÁK A SPORTMŰKÖDÉSTŐL

A sportszövetség, amely ed-
dig meglehetősen eredményte-
len harcot folytatott a profesz-
zionizmus ellen, most megra-
gadta az alkalmat, hogy egy
súlyos ítélettel elrettentő pél-
dát statuáljon. A legutóbbi idő-
ben gyakran szereznek tudomá-
st az itteni sportkörök ar-
ról, hogy kitűnő amatőr játé-
kosok meglepetésszerűen profi
próbajátékokra randulnak külföl-
di csapatokhoz, ahol gyakran
szerződést is kötnek és nem
térnek vissza régi egyesületük-
höz. Ezek az események mind-
jobban és jobban megmélyez-
ték a romlatlan elemeket, akik
egyesületeikkel szemben telje-
síthetetlen követelésekkel lép-
nek fel.

*Ezek a követelések kime-
ritik a professzionizmus
kritériumait.*

Nem új megállapítás, nem meg-
lepő, — a játékosok között
igen sok van, aki anyagi elő-
nyöket követel a klubjától. A
klubok vezetősége szorult,
kényelmetlen helyzetben van.

*Nem szívesen tenné egyik
klub sem, hogy a játékosát
kiszolgáltassa.*

Bár nem vonható kétségbe a
klubok jóhiszemű, purifikáló
szándéka a mindjobban elha-
talmasodó sportbeli destrukció
megakadályozására.

Egy különös véletlen most
alkalmat adott a nagyváradi
sportszövetségnek arra, hogy
tisztogató munkásságát meg-
kezdje.

*A sportszövetség feyel-
bi bizottsága tegnap két
évre eltiltotta Koller Gyulát,
a Törekvés egyik ki-
tűnő ifjúsági játékosát a*

labdarugástól.

A bosszu szolgáltatva ki Kol-
lert. És az ügy különös pikan-
tériája, hogy a bosszuálló ma-
ga is áldozatául esik az akció-
jának.

Koller Gyulát, mint kihallga-
tásakor kiderült, Jakobovics, a
Makkabea egyik vezetőségi
tagja pénzzel megkísértette,
hogy lépjen át a Törekvésből a
Makkabeába. Koller a többszö-
rös kísértésnek nem tudott el-
lentállni és ötszáz leiert bele-
ment az alkuba.

*Az ötszáz leiről nyugtát is
adott Jakobovicsnak.*

Koller tényleg átlépett a Mak-
kabeába, de kétheti vendégsze-

replés után megunta a dolgot
és visszament a Törekvéshez.
*Erre Jakobovics boszúból
feljelentette és produkálta
a nyugtát.*

Koller nem tagadta a dolgot,
de erősen hangoztatta, hogy a
csábítgatásnak nem tudott el-
lenállni.

A sportszövetség fegyelmi-
bizottsága tekintetbe vette Kol-
ler fiatalágát, (16 éves) éret-
lenségét és ennek alapján hoz-
ta meg aránylag enyhe ítéletet.

*Ugyanakkor azonban pro-
fesszionizmusra való rá-
bírdás vádjával eljárást in-
dítottak Jakobovics ellen.*

A Comitetul Regional rövid
időn belül már össze is ül,
hogy ítéletet hozzon Jakobovics
ellen.

*aki így maga is beleesett
a másnak ásott verembe.*

Az ítélet előreláthatólag rend-
kívül súlyos lesz. Jakobovicsot
örökre eltiltják a sportműkö-
déstől.

Várad kerékpárosok versenye

Vasárnap délután nagyszá-
bú versenyt rendeznek a
Rhédey-kerti sportpályán Vá-
rad biciklistái. A mérkőzésben,
mely igen színes és izgalmas
lesz, az összes várad keré-
páros egyesületek kitűnő ver-
senyzői résztvesznek. A ver-
seny kiírása következő:

1. 1000 m. megnyitó-verseny.
2. 2000 m. haladók versenye.
- 3.

2000 m. 16—18 évesek verse-
nye. 4. Kieséses verseny. 5.
2000 m. kezdők versenye. 6.
800 m. női verseny. 7. 400 m.
babi-verseny. 8. 10.000 m. 25
körös páros-verseny. A ver-
seny-számok tiszteletdíjjal,
arany-, ezüst- és bronzérmek-
kel lesznek díjazva. A verseny
kezdeté délután 3 óraker.

○ A NAC-tornászok vasár-
nap délelőtt 10 óraker a Ká-
roly-pályán jelentkezzenek.

V i d o c q

16 felvonásban, egy részben

FILMPALACE és FILMTERRASSE

○ A NAC választámya
rendkívüli ülést tart f. hó 26-án
delelőtt fél 11 óraker a Kath.
Körben.

Ma és mindennap

a jelenkor legszenzációsabb filmje:

Az alpési tragédia

Lucy Dorainne és Wladimir Gaidaroff

Rendes helyárrakkal!

A Heyman-szinkörben

Kolozsvár bajnokcsapata Nagyváradon ROMANIA—NAC

A kitűnő kolozsvári együttes
várad szereplése elé fokozott
érdeklődéssel tekint a publi-
kum, — s nem ok nélkül, mert
a Románia a bajnoki elődöntő
mérkőzések során a Törekvés
ellen 3:2-re verte s a Váradon
lefolyt mérkőzése során ismét
3:2 arányban győzött. A Nac
minden lehetőet elkövet, hogy a
várad sportbecsületen ejtett
csorbát kiköszörülhesse.

A rendkívül érdeklődéssel
kísért mérkőzés ma, vasárnap

délután fél 6 óraker lesz a Ká-
roly-pályán.

Előzőleg a biharpüspöki
Sport Club az Amateur csapa-
tával tartja bemutatkozó mér-
kőzését.

Alpesi tragédia filmszenzáció!

Hencserek részletre Mansber-
ger kárpitosnál. Reg. Ferdinand 17

Visszajön

A hindu síremlék

Jóharisnyát, fi-
nom szvettert,
szép ingeket
olcsón vehet
a Hófehéreké-
ben
Sas-palota 370

V i d o c q

16 felvonásban, egy részben

FILMPALACE és FILMTERRASSE

Sohasem

tapasztalt
alkalmi vételek
részletfizetésre is

Az összes kimaradt téli és tavaszi
női kabátokat beszerzési áron alól
is kiárusítom. Kész férfi öltönyök
és felöltők méret után is.

Matracok, paplanok, ágycarniták,
valamint mindenféle ruházatkodási és
divatcikkek a legolcsóbb árban sze-
rezhetők be cégemnél, hol minden
hitelképes egyént a legelőzékenyeb-
ben kiszolgálunk. 805

Rottenberg Márton

Str. Nicolae Iorga (Zöldfa-utca) 15

Európai Egyesült-Államok

Ez a jelszó úgy hangzik, mint valami Wells-regény címe vagy legjobb esetben, mint egy új fuzionált részvénytársaság cége. Formulája annak az álomnak, amelyet naiv, hiszékeny és jóakaratu emberek álmodtak végig, vagy, ha úgy tetszik, egy kortesbeszéd jelszava, amellyel valamelyik diplomata, vagy államférfiu akar magának népszerűséget szerezni. Az Európai Egyesült Államokról tárgyaltak az Interparlamentáris Unió konferenciáján és amikor elhangzott ez az elnevezés, cég, jelszó, vagy nem is tudom minek nevezem, az összes államok képviselői felállva tapsoltak a szónoknak. Ugyanazok az államok, amelyek otthon megszigorítják a vámkorlátokat és legfélétekenyebben örködnek a szuverénitás épségén. Igaz, hogy nem hivatásos államférfiak vettek részt ezen az értekezleten. Érdekes megfigyelni, hogy a konferencián minden ország kormányának az ellenzéke dominál, amely talán ilyenformán is demonstrálni akarta elégedetlenségét saját kormányával szemben. Bizonyos, hogy a kormányférfiak most irigyelték az ellenzék vezetőit. Könnyű volt nekik, ők felelősség nélkül szabadon, bátran beszélhettek és semmi következmény nem érte őket a miatt, hogy az Európai Egyesült Államokat éltették.

Nem kellett félniük attól, hogy majd otthon saját népük számonkéri tőlük elveiket. Olcsó népszerűség nyilvánult meg ebben a nagy egyetértésben. És ez így is van jól. A kormányok folytatni fogják mindig az intranzigens sovén nemzeti politikát, míg az ellenzék a világ színe előtt lelkesedhetik a világbékéért és a népek felszabadításáért. Nem lesz semmi változás akkor sem, ha véletlen baleset folytán valamelyik ellenzéki párt saját országában kormányra kerül. Legfeljebb csak az történik meg, hogy a mostani kormánypárt lesz az ellenzék és a legközelebbi konferencián már az fog lelkesülni az országhatároktól mentes Európáért.

Közben azonban a lengyel delegátus valami egészen különös és disszonáns frázist mondott. A jövő generáció vévéről beszélt, amelynek nem szabad megpecsételnie Európa nagy problémáinak megoldását. Ez a beszéd is tetszett, de végeredményben mégis tapintatlan volt. Majdnem úgy hangzott, mintha a jövő generációt akar-ná a birói székbe emelni a mostani politikusok fölé. Ehez nincs joga senkinek. A jövő generáció gondoskodjék csak magáról, ne várjon tőlünk segítséget, mikor mi magunk sem tudunk segíteni magunkon, leg-

Napon
és vízen
az érzékeny bőrt
védi a két Elida krém

Fürdés előtt és este
Elida Coldcream
fürdés után és a nap
minden órájában, —
napsütésben és szeles
időjárásban — **Elida**
Arckrém

Tubusban 45 Lei
Tégelyben 75 Lei

ELIDA

feljebb csak néha lelkesülünk, amikor felelősség nélkül szavalhatunk a világbékéről, az

általános leszerelésről és az Európai Egyesült Államokról. (—drb.)

Követője akadt Gaetannak Csernovicban

— Saját tudósítónktól —

Csernovicból jelentik: A bukovinai főváros rendőrségének sikerült letartóztatni egy nagystilű szélhámost, Joan Feodoroff-ot, akin most már visszavonhatatlanul rajtamarad a „csernovici Gaetan” jelszó.

Feodoroff csak nemrég szabadult ki a börtönből, ahova azért zárták, mert hamis amerikai utleveleket adott el szegény parasztembereknek.

A múlt napok egyikén Feodoroff bement egy csernovici ékszerészhez valami javítás végett. Mialatt az ékszeréssel

beszélgetett, belépett a boltba a csernovici uri társadalomnak egy ismert hölgytagja, dugdag földbirtokosnő és háztulajdonosnő, akin nem igen látszik meg, hogy 64 éves. Feodoroff és az uriaszony szóba elegyedtek egymással és úgy megbarátkoztak ott az üzletben, hogy Feodoroff — aki, mint bukaresti ügyvéd mutatkozott be — hazakisérte a nőt.

Ettől fogva Feodoroff többször meglátogatta az öreg nőt. Előbb felajánlotta „ügyvédi” szolgálatait, azután lángoló

szavakkal szerelmet vallott neki. Lassan-lassan az öregasszony teljesen megajándékozta bizalmával Feodoroffot, sőt felhatalmazást is adott neki vagyona kezelésére. Feodoroff ilyenformán eladott és vett, az öregasszony kárára.

Már azon a ponton voltak, hogy Feodoroff el akarta adni az öregasszony sokmilliósi földbirtokát. Ekkor azonban az asszonyt ismerősei elárastották névtelen levelekkel, a melyekben leleplezik Feodoroff machinációját. Ekkor kapott észbe az asszony és feljelentést tett a rendőrségén, amely beidézte Gaettn csernovici követőjét. A régi ismerőst megfelelően fogadták a rendőrségén: nyomban letartóztatták.

V i d o c q

16 felvonásban, egy részben
FILMPALACE és FILMTERRASSE

Szombaton már bejuthat a Paradicsomba

* *A szobafestő iparosok* szindikátusának választmányi tagjai folyó hó 26-án, vasárnap d. e. 9 órakor az Iparoskörben okvetlenül megjelenni sziveskedjenek.

"Paradicsom" a legjobb amerikai film.

Jön! Revü- farsulat Jön! világvárosi műsorral!

x *Hencserék* részletfizetésre
Daniberg kárpitos-üzem, Nic.
Jorga (Zöldfa-utca) 19.

A PARADICSOM, Milton Sills nagy filmje máttól az Apolló és Atlantica.

Alpesi tragédia Lucy Doróinne

* *Chevrolet alkatrészek* és
összes autó-felszerelési cikkek
lerakati árban kaphatók Veró
Alfréd mérnöknel, Leonida et
Co képviselőjénél, Aurel Vlaicu
(Vámház)-utca 6.

A "Paradicsom" főszere- peit Milton Sills, Betty Bronson és Noah Berry játsszák.

Idegese embereknel és lelkebe-
tegeknél az enyhe természetes
Ferenc József keserűvíz jó emészté-
st, tiszta fejet és nyugodt alvást
teremt. Világhírű ideggyógyosok véle-
ménye alapján a *Ferenc József* víz
használatára az agy és a gerincvelő
súlyos megbetegedéseinel is kiválóan
ajánlható. Kapható gyógyszerárka-
ban, drogériákban és fűszerüzletek-
ben.

A "Paradicsom" főszere- peit Milton Sills, Betty Bronson és Noah Berry játsszák.

Alpesi tragédia mindennap a Heymanban!

Szombaton már bejuthat a Paradicsomba

* *Láposy zeneiskola* Str.
Simeon Stefan (Bethlen) 20., a
legmodernebb pedagógiai el-
vek szerint vezetve, hegedű-
és zongora-tanszakokkal. Felvesz
fiú- és lányösvendékeket kez-
dő foktól a legmagasabb ki-
képzettségig. Beiratások szept. 3.,
4., 5. d. u. 3—7-ig. Beiratásdíj
160 lej, tandíj 320 lej, az előké-
szítő- és akadémiai osztályok-
ban (V-ik évf. feljebb) 400 lej,
mely összegben az elméleti,
kamarazene- és zenekari órák
díja is befoglaltatik. Volt növ-
vendékek hozzák magukkal
múlt tanévi bizonyítványukat,
mások felvételi-vizsgát tesz-
nek. Az előadások szept. 6-án
kezdődnek.

A PARADICSOM, Milton Sills nagy filmje máttól az Apolló és Atlantica.

Mi újság?

* *Sirkövetés.* Néhai Benes
Albertné sirkövének avatása
vasárnap, f. hó 26-án délelőtt
fél 11 órakor lesz megtartva a
velencei zsidótemetőben, mely-
re a rokonok, jóbarátok és is-
merősök ezennel meghivatnak.

* *Felhívás.* Mindazon intéz-
mények és tényezők, akik kér-
dőívünket még be nem küldték,
sziveskedjenek azokat a szemé-
lyi- és tárgyi adatokkal
pontosan kitöltve, mielőbb be-
küldeni a romániai Közgazda-
sági Lexikon címére (Pénzvilág
szerkesztősége, Oradea,
Str. Densusianu 11.) hogy az
örökbecsű és történelmi értékű
mű összeállítására a legprecízebb
legyen. A kérdőív kitöltése
nem kötelez sem a lexikon
megrendelésére, sem annak
megvételére.

* *Házasság.* Faragó Böske és
dr Pollatsek Pál f. hó 26-án,
vasárnap fél 1 órakor tartják
esküvőjüket Str. Tache Jo-
nescu (Körös-u.) 67. szám
alatt, melyre rokonaikat és
ismerőseiket szivesen látják.
(Minden külön értesítés he-
lyett.)

Mata Hari matiné vasárnap a Heymanban!

Jön! Revü- farsulat Jön! világvárosi műsorral!

* *Autóvevők figyelmébe.*
Chevrolet személy- és teher-
autók 1928 évi típusuk Lei
150.000.— árban Veró Alfréd
mérnöknel a bukaresti Leonida
et Co cég biharmegyei kizáró-
lagos képviselőjénél állandóan
kaphatók, ugyanott Pontiac
Six 200.000 lei árban. Aurel
Vlaicu (Vámház)-utca 6.

A legnagyobb matiné A Mata Hari vasárnap a Heymanban!

x *Parkett fényesítő* Rózsa-
Viasz. Tükör simává, világossá
fényessé varázsolja a legelha-
nyagoltabb parketteket. Kap-
ható használati utasítással
Farkas István „Apolló” dro-
guerijában.

Alpesi tragédia Wladimir Gaidaroff

* *D. Ilonkának,* akinek la-
punk gyűjtést indított, legujab-
ban a következők adakoztak:
Magyar Általános Hitelbank
500 lej, Diósy Lajosné 500 lej,
Nagyvárad Hitelbank 200 lej,
E. Zs. 100 lej.

Bőröndök, aktatászkák, retikü- lők és iskolatászkák nagy vá- lasztékban,

Mindenféle javításokat jutányos áron
készítik.

ÖSZTREICHER, 818

Strada Rimanóczy-utca 12.

Menjünk a Paradicsomba

A Magyar Párt hivatalos értesítései

A tanév elején újlag nyo-
matékosan felhívjuk az érde-
kelték figyelmét, nehogy a
múlt évi sajnálatos esetek meg-
ismétlődhessenek, az állami
elemi oktatási törvény (megje-
lent a hivatalos lap 1924 évi
július 25-iki számában) 19. cik-
kének tartalmára, amely ugy-
intézkedik, hogy minden évi
szeptember hó 1—10-ike között
azok a szülők, kik gyermekei-
ket nem az illetékes elemi is-
kolában óhajtják taníttatni, kö-
telesek megjelenni az illetékes
állami iskola igazgatójánál és
az írásbeli nyilatkozatban meg-
jelölni azt az iskolát, esetleg
magán-tanerőt, amely utján
gyermekeik oktatásáról gon-
doskodni kívánnak. A meg nem
jelent és a fenti nyilatkozatot
le nem adott szülők gyermekei
hivatalból irandók be s a szü-
lők feljelentendők, hogy azután
a fent idézett törvény 21. cik-
ke rendelkezésének értelmében
100—300-ig terjedő pénzbir-
sággal sújtassanak. Főként a
lelkész és tanító urak felvilágo-
sító, segítő, gyámolító és utba-
igazító munkáját kérjük a ma-
gyar gyermek, a jövő generá-
ció érdekében a szülők kellő
kioktatása és súlyos büntetés
elhárítása céljából.

Dr Markovits Manó sk., a
szervezőbizottság elnöke, Dr
Kövér Gusztáv sk., a szervező-
bizottság alelnöke.

AZ ESTILAP PANASZKÖNYVE

Vigyáznak közegészségünkre

Hála Istennek vigyáznak a
közegészségünkre. Mirevaló is
volna másra különben a köz-
egészségügyi osztály. Tegnap,
akik a Körös-part nagypiaci
szakaszánál jártak, különösen a
volt gerasos-hidon láthatták ezt
a buzgó gondoskodást. A Kö-
rös sekély vízében százával
uszáltak kettérepedt görög- és
sárgadinnyék, éretlen vörös tö-
kök, amelyeket emberi fogyasz-
tásra ártalmasnak ítelt a raz-
ziázó hatóság. A tökdinnyéket
áméletlenül beledobálták tehát
a Körös medrébe, letaszították
őket, mint egykor az arra nem
való gyermekeket a Taj ge-
tőszról.

Csak hogy a dinnyék nem
enyészték el a néma hullámu
Körös vízben, mert fölgyűrt nad-
rággal 50—60 gyerkőc és sihe-
der és szegény napszámos em-
berek halászták ki a vízből a
romlott és a kettétörés folytán
folyóvízzel is inficiált éretlen
gyümölcsöket. Azonmód a víz-
ben állva el is fogyasztották.
A jóra való hatóság arról is
gondoskodott, hogy hűtve jut-
hassanak azokhoz a dinnyék-
hez, amelyeknek ártalmas vol-

tától meg akarta kimélni a la-
kosságot ebben a járván os-
időben.

AVIZ

Se aduce la cunoștința celor
interesați, că conform ord. No.
66836 al Minist. Instr. inscrie-
rile de ori ce categorie, la li-
ceul de fete „Oltea Doamna”
din Oradea, Parcul Stefan cel
Mare nr. 4, se vor ținea între
1—3 Septembrie. Examenul de
admitere în cl. L. și de burse
între 5—10 Septembrie. Burse
sunt vacante 10. Examenul de
corigență, particular, întregal
între 5—15 Septembrie. Exame-
nul de admitere în cl. V. și de
tranzitie cl. VIII. între 18-21 Sep-
tembrie. Cursele vor incepe
la 24 Septembrie. Taxa școlară
pe întreg anul școlar pentru
cursul inferior Lei 1500, pentru
cursul superior Lei 2500, din
care este de a se plăti la in-
scriere una a treia parte.

Intrucât liceul are și inter-
naționale, cererile pentru înscriere
se vor înainta tot între 1—3
Septembrie. Cererile internaționale
se vor respinge, având interna-
țional numai 100 locuri. Taxa de
întreținere pentru întregul an
e Lei 14.000, naturale nimic.

Direcțiunea

Ismét kaphatók

a legjobb minőségű

eredeti francia
 kölnivizek, de-
 cinkint 18 leltől
 kezdve

FEKETE ERNŐ

ujjonon megnyitott illatszertárában,
Regele Ferdinand 6.

Menjünk a Paradicsomba

* Megérkezett a Die Dame
augusztusi száma. Kapható a He-
gedüs hírlapíródában.

Fest	Tisztít
2 nap alatt	
Kalinovcsán	
a Sas alatt	
Mos	Vasal

Ingyen apróhirdetés az Estilapban

A Nagyvárad Estilap meg akart
ja hálalni olvasóinak azt a szer-
tetet, amit a lap iránt tanúsítanak.
Mindenki, aki a lapot állandóan
olvassa, ingyen veheti igénybe
lap avróhirdetési rovatát.

Aki a Nagyvárad Estilap tisz-
tál lapját behozza a kiadóhí-
vatalba (Hegedüs Hírlapíróda), az
naponként ingyen közlünk egy tiszta
apróhirdetést.

Vegye meg, tegye el a Nagyvá-
rad Estilapot és hirdetés formájában
ban visszakapja azt az összeg-
amit a lapért fizetett.

Mikor a paktumot aláírják...

Ma már Párisban van Frank B. Kellogg. Az Océán tulsó partjáról most ő hozza a béke olajágát — éppen úgy, mint egy évtizeddel ezelőtt a tengerentuli nagy angol-szász demokrácia feje, Princetón egyetemének hajdani tanára az anyagi üdvözlöt a sátán ötödik évi rémuralma után. Ma már a Ville-Lumiére gögös bulvárajain rohog az Unio külügyi államtitkárának automobíljára, vagy valahol a Szajnapart ódon-könyvtárusainak parányi bódéi előtt suhan és a boquinisták, az autó negyvennyolccsalagos kis lohogójának láttára mintha — ő, nem tovább, csak míg az autó elgördül előttük — le is vetnék magukról a világ eseményeinek azt a mindig távlatos, minden-mindegyes szemléletét, amelyet négy éve elhunyt öreg barátjuk: Anatole France hagyott rájuk örökbe... Meri Frank B. Kellogg öregletére is az új világ gyermekemberének hitese hitével jött az óvilágba, hirdetni azt, hogy „meg kell ölni a gyalázatost!”

Am fogadják Európa fáradt cirkusai, szerencsefi sóffortipusai, vére, — vassal, — arannyal soha be nem telő nacionalistái és bolsevistái szkeptikus-lemosolygással Kellogg békepaktumát is, mint mindent, ami kivülesik a sexualitás és a legalantibb materializmus határolta horizontjukon, — a békeokmány, melyet 1928 augusztus huszonhetedik napján, hétfőn aláírnak a Quai d'Orsay óratermében tizenöt ország meghatalmazott államférfiai — ez az okmány mégis — papírrongy-voltában is — az emberiség egy ősrégi, metafizikai szükségletének objektíválódása. Isten országáról, a béke örök uralmáról álmódó vallásalapítók, próféták, bölcsek, szentek, egyházatyák, költők, ujtók és tudósok: Jeremiás prófétától, Jézus Krisztustól és Platótól Szent Agostonon, Dantén és Erasmuson Sullyn és Saint-Pierren át Kantig csaknem mindenki, akit az emberi nem a maga büszkeségének nevezhet, megérezte, elképzelte, rendszerbe foglalta, hitte és hirdette azt, aminek pársoros kodifikációja alá odairja nevét Frank B. Kellogg, akitől „a háborút büntettként megbélyegző” paktumot elnevezték...

A hálátlan utókor szokta felfedezni: mennyire jogosan, vagy még inkább jogtalanul fűződik egy-egy alkotáshoz az embernek, egyetlen egyénnek, mint alkotónak neve. Az elkövetkező generációk, amelyeknek feladatuk lesz, hogy fölöttünk törvényt üljenek, bizonyára bőséges adatot fognak találni a Quai d'Orsay és a State Department levéltáraiban arról, hogy Frank B. Kellogg — inkább kancellári aláírás volt csak, amely törhetetlenül lelkes békebarát amerikai professzoroknak: Shotwell-nek és Murray-Butler-nek és mindenkéül a Közép-Nyugat bibliai istenes szenátorának: William Borah nek bátor kezdeményezését zsírálta. A kis mag, amelyet a Carnegie-béke-alapítvány két tudósának, Shotwell-nek és Murray-Butlernek javallatára Aristide Briand 1927 júniusában elvetett, — akkor még csak azért, hogy francia-amerikai örök békepaktum nőjön ki belőle — tizenkét hónap alatt merész sudárba szökkent, amelynek lombja alatt békésen meghúzódhat tizenöt ország népe...

Izgalmas látvány volt egész világ számára: a jóakaratu békefakirók, akik a magvat elvetették, varázssipjukkal hogyan bírják azt csirázásra, hogyan csalják elő a sziket a földből! És drámai fordulatok dip-

lomáciai jegyzékváltásban ily hosszú időn át aligha követték egymást olyan sűrűn, mint 1927 júniusától 1928 júniusáig, amikor is végre Kellogg jegyzéke Franciaországnak minden szempontját elfogadva közli Párisra a három — ma már klasszikus — tömör szakaszt, amelyek szerint a magas szerződő felek, népeik nevében számítják a háborút a nemzeti politika eszközei közül és ünnepiesen kötelezik magukat, hogy konfliktusaikat csakis békés uton fogják elintézni...

Drámai feszültségű volt ez a jegyzékváltás Páris és Washington között, olyannyira, hogy ez emberi világtörténelmi színjáték felvonásai becsületére válnak a washingtoni szenátus külügyi bizottsága falusiasan egyszerű elnökének William Borahnak, de nem kevésbé a modern dráma utólérhetetlenül finom megérzésű, halkszavu és egészen különálló virtuózának: Paul Claudelnek, Franciaország washingtoni nagykövetének is, aki a válaszjegyzékek egyik-másikát szerkesztette.

Szinte világszerte utat tett meg a diplomáciai pályán Paul Claudel, aki most a francia köztársaság kormányát Washingtonban képviseli. De „polgári” élethivatásának több világrészt átfogó horizontális pályája — mozgásával egyidejűleg művészi alkotó szelleme, kiteljesedéseiben, vertikálisan, a transcendens távlatok felé viszi Paul Claudel. Az istenhit, maga Isten: Claudel minden költői gondolkodói művének vezérmotívuma az első nekilendüléstől fogva minden azóta való megnyilatkozásban az öregség küszöbéig, a hatvanéves korig, amelyhez most érkezett el, washingtoni nagykövetsége idején. A „polgári pályája” egyik legelső etapján Amerikában, több mint három évtizeddel ezelőtt írja Claudel, az ifjú attasé a „L'Echange”-ot, a „Cseré”-t, az akkor már brutálisan előretörő, erkölcszüllesztő amerikanizmus pokolra kárhözváltásának jegyében — és így emelkedik a költő tovább, az érzékeken túl levő magasságokban.

Több mint három évtized után az öregkorba lépett Paul Claudel „polgári” pályája, ott ível ismét Amerika felett, de Paul Claudel, a költő szárnyalása a metafizikai magasság-távlat felé harmincz egy-néhány év után is egyenesvonalu, soha vissza nem hanyatló és harmónikus csatogó, bár Amerika, ahová a hatvanéves visszatért, a három évtized előtti amerikanizmusnak öszszehasonlíthatatlanul megsokszorozódott erejű ritmusában örjög.

Igen, az öregedő Claudel hite töretlen, művészetének forrása: Isten — elménye tiszta és ki nem apadó, de az Angyal Üdvözlét tekintélyimádó, hierarchista írója már nyíltan azt hangoztatja, hogy „nem lehet többé ragaszkodni azokhoz a politikai formulákhoz, amelyek már megérték s amelyeknek termése már elfogyott”. S így keresi és meg is találja az öregedő Claudel az új formulákat s amint a fiatal Claudel, az irás tökéletes művésze szent hittel és biztos kézzel vezette végig, a kiteljesedésig, az Angyal Üdvözlét „jeune fille Violaine”-jének: Violaine ifjú leányának, Pierre de Craon katedrálisépítő mester szerelmének lemagasztaló drámáját, amelynek szentséges fináléja az angyalok karácsonyi békeszózata a föld jóakaratu embereihez, ugyanúgy, — ha nem is mindvégig a régi biztos kézzel — de higyük, hogy mindig istenes hittel és jóakarattal

juttatta kifejezésre jegyzékeiben a hatvanéves nagykövet a megtalált új formulákat.

Csak három paragrafus, összesen néhány sor a Kellogg-paktum, amelyet hétfőn irnak alá a szajnaparti palotában tizenöt hatalom diplomatái. Lesznek beszédek bizonyára, bőven lesz ceremónia, lesz fogadás, elhangzanak majd ígéretek, mint oly megszámlálhatatlan sok már nem is

régebben, csak másfél évtized óta. De vajjon akad-e diplomata, államférfi, aki őszintén akarja, hogy Shotwell-Butler-Borah-Kellogg-Briand-Claudel paktumának három rövid paragrafusa — mint a washingtoni költő nagykövet ájtatos szépségű drámájának végén az égi szózat Violeinenek — valóban békét hirdesse a földön a jóakaratu emberek számára?...

Erdős Iván.

Mata Hari
matiné
A Heyman-szinkörben!

„Paradicsom” a legjobb amerikai film.

Pánikot okozott egy majom a váradi törvénszéken

A törvénszéken tegnap délen óriási riadalom támadt. A földszintről, a hatvanhárom szobából, amely az árvaszéki szekcióhoz tartozik, egy nő vérfagyasztó sikoltására kavarta föl hirtelen az egész épület csöndes déli nyugalalmát. A tárgyalótermekből kirohantak a bírálók, a tanúk és vádlottak, örömmel futottak a folyosóra, míg az ügyes-bajos emberekbeu, akiket legközelebből ért a sikoltások áradása, megdermedt a vér. De néhány pillanat múlva már rohantak az emberek a földszintre a kis-szoba felé, amelynek nyitott ajtaján éles kanyarodással sikoltottak kifelé a segélykérő vi-songatások.

Mi történt?
A szobában egy Juliska nevű kisasszony ült az írógép mellett és a rémülettől torz arc-kifejezéssel várta a betóduló embereket.

Juliska kisasszony egyedül volt a szobában és gépelt. Meleg volt, ajtó, ablak tárva-nyitva. Juliska szeme előtt megrebbent a fény az ablaknál. Valami behatolt a szobába.

— Biztosan egy macska, gondolta a kisasszony és kopogott tovább szorgalmasan.

Néhány pillanat múlva egy kéz érinti a vállát.

— Hagyjatok békén — szólt, mert azt hitte valamilyik kolléganője érinti — mindjárt kész leszek ezzel az aktával, türelem.

De alig szólt, már érzi, hogy egy hideg szőrös kéz nyul az

álla alá és elkezd simogatni. Hirtelen megfordul.

Egy majom. Egy kicsi ugyan és inkább játékos kedvű, mint veszedelmes támadó, de Juliska halálra rémül.

— Segítség, segítség! kiálltja torkaszakadtából és felszaka-doznak az egész épületet behálózó sikoltások.

A majom a sikolyokra megijed és egy nagy ugrással fen termett az egyik aktaszekrény tetején és pislogva várt.

Egyszerre hűszen rontottak be a szobába.

— Ott, ott! — mulogattak egymásnak az életmentők a szegény kis majmot.

Es megkezdődött a hajsz. A majmot elkezdtek dobálni. A maki óriásokat ugrott, közben ütögettek, végül is egészen megvadult. Rémesen vicorította a fogát és defenzívából offenzívába kezdett.

Ekkor már a folyosón mások állottak és a szobában nem lehetett betérni.

A sokaságon egyszer csak keresztültörtte magát valaki, akitől kiderült, hogy szoros összeköttetése van a majommal.

Kiderült, hogy a majom özvegy dr Popovici Miklósné tulajdona és a szomszédból, ahol a volt prefektus özvegyének háza van, átrándult egy kicsit a törvénszékre.

A házmaster jött érte, akit a kis majom megismert és engedelmesen követett haza. De utja közben osztogatta a gyü-lölködő pillantásokat jobbra-balra.

APRÓHIRDETÉSEK

Levelezés

Intelligens fiatal nő feltétlenül uriember támogató barátságát keresi. Leveleket a kiadóba „Megértés” jelíggel. 977

Lakás

2 SZOBA előszobával központban (üresen) orvosi rendelőnek vagy irodának november 1-re kiadó. Címét a kiadóba kérek leadni. 876

Elegáns különbejárta bútorozott szoba vasút közelében kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 954

KÜLÖN bejárta bútorozott szobát keresek, esetleg elátással. Címét Hegedüs Hirlapirodába. 976

ELADÓ 8 lakásos kettő választható jövedelmező ház jelenleg 100 ezer leit hoz. 650 ezer leiert, a másik 7 lakásos új ház 126 ezert jövedelmez 550 ezer leiert. előnyös fizetéssel. Weisz Gizi, Strada Matei Basarab (Nyomda-utca) 4. Telefon 10-22. 986

LAKASOKAT sürgösen keresek 100 ügyfelem részére 1, 2, 3, 4, 5 szobásokat központban és kijebb is. Azonnalra, későbbre, vagy bármikor. Magas bérért. Weisz Gizi, Matei Basarab Nyomda-u 4. Telefon 10-22. 987

Lakások azonnalra központban II. em. 4 szobás. hallos, 2 szobás és 1 szobás nem modern nov. 1-re 4 szobás földszintes uri lakás, 2 szobás parkettás, fürdőszobás garzon lakás irvdának is alkalmas. Weisz Gizi Strada Matei Basarab (Nyomda-utca) 4. Telefon 10-22. 980

Ellátás

Középiszkolai tanulók teljes ellátást nyerhetnek uri családnál. Külön szoba, zongora s fürdőszoba használatl. — Cím a kiadóban. 953

Intelligens izr. nő otthont talál magános urnónél Str. Moldova (Kálvária-u) 36. 975

Alkalmazás

Perfekt szakácsnő-minden megbízható, ügyes 6 éves helyet keres. Vasile Conta (Halász) utca 29. Nagy Juliska. 948

Tanuló, tanuló lány és házi-leány felvétetik. Bach női szabó Str. Hilaria (Pecueu) 13. 967

Masamód tanuló lány felvétetik Goldstein Regina Kalapszalomba Str. Vlahuța 4. 471

Ügyes, szövcérnában jártas, románul beszélő fiatal kereskedősegéd azonnalra felvétetik. Cím a kiadóban 970

Gyermekekhez intelligens leányt, ki háztartásban segít, felvesáék. Jelentkezni Delka buffet Sas-passage 999

Adás-vevés

Komplett hálószoba bútor ágybetéttel, hencser, konyha berendezés sürgösen olcsón eladó. Cím a kiadóban. 934

Eladó Consinzeanu (Erzsébet-liget)-utcán 3 szobás beköltözhető modern magánház, pince. 6 jószágra istálló, baromfi-udvar, kert, 230 ezer leiert előnyös fizetéssel. Weisz Gizi Matei Basarab (Nyomda)-u. 4 sz. Telefon 1022. 984

Házvevők! 226 házra van megbízásom, bér-, magán-, üzletházakra 15-20 százalékos jövedelemmel szőlők földek, olcsón de nagyon olcsón, előnyös fizetéssel. Weisz Gizi, Matei Basarab (Nyomda)-u. 4. Tel. 10-22. 985

Eladó zenélő óra, goblein és csipkefüggöny, ebédlő-perzsaszőnyeg, állótűkór, Bösendorfer zongora, fűrdőkád kazánal és sok minden. Weisz Gizi, Matei Basarab Nyomda-utca 4. Telefon 10-22. 991

Ócska butort szalon garnitúrát, hálószobát, szekrényeket és bármilyen butort elfogadok bizományba egészséges, száraz helyiségben. Weisz Gizi, Matei Basarab (Nyomda)-u. 4. Telefon 10-22. 992

Eladó központban olcsón Petőfi-utcán 2 kat. hold szőlő, fele beültetve fajgyümölcsös, többi park fenyvessal, 4 szobás fűrdős lakás, vízvezeték, villany, hat jószágra istálló, vinceller lakás, borpince. Weisz Gizi Matei Basarab (Nyomda)-u. 4. Tel. 10-22. 993

Eladó Vlahuța (Szt. János) u. 4 szobás félház 8 ablakkal utcára 260. Ligetben 180 ezer, másik új modern 245 ezer leiert. Weisz Gizi, Matei Basarab (Nyomda)-utca 4. Telefon 10-22. 994

ELADÓ szőlő a Béla-kert a városban, vízvezeték és villannyal, 5 katasztrális hold egészen beültetett fajszőlővel, 4 szobás, parkettás, fűrdős lakás, vinceller lakás, borház, nagy borpince, remek gyümölcsös, 1 millióért, előnyös fizetéssel. Weisz Gizi, Matei Basarab Nyomda-u. 4. Telefon 10-22. 988

Eladó villamos megálló-nál 2X3 szobás, fűrdős szoba, modern ház, mind a kettő beköltözhető udvarral. előnyös fizetéssel. Weisz Gizi, Matei Basarab (Nyomda)-u. 4. Telefon 10-22. 989

Eladó városunk legközpontibb utcáján 5 lakásos ház, 5 szobás, parkettás, fűrdős szobás elfoglalható azonnal. 5 szobás lakáson kívül tiszta jövedelem 100 ezer lei, nagy kert, elára 1 millió 400 ezer előnyös fizetéssel. Weisz Gizi, Matei Basarab (Nyomda)-u. 4. Telefon 10-22. 990

Bicikli kölcsönzés Strada Saguna (Kapucinus-utca) 16 979

ELADÓ Piața Unirii (Szent László)-tér közelébe 4 lakásos ház 3 szoba fűrdő elfoglalható lakással 800 ezer. I. C. Brătianu (Szaniszló)-utcán 3 szobás pincés, beköltözhető 340 ezer Leie „Ciorogariu (Uri-u.) 4 lakás, 20 lóra istálló 450 ezert. Weisz Gizi, Str. Matei Basarab (Nyomda-u.) 4 Telefon: 10-22. 991

Egy jókarban levő redőnyös üzletajtot megvételre keresek. Klein Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-u.) 71. 998

2-3-4 m. drb. foulardokat kaphat olcsón a Maradék Áruházban Rimanóczy-u. 1. 973

Diákoknak kötelező egyenruha szövetet legolcsóbban beszerezheti a Maradék Áruházban Rimanóczy-u. 1 szám. 974

Valódi perzsa bunda sürgösen eladó Rubin szücs-mesternél Calea Victoriei No 5, ugyanott dus választék mindennemű szőrmeékben, szücsmunkák a legszébb kivitelben gyorsan és jutányes árban készülnék. 978

Amerikai könyvespolc olcsón eladó. Parcul Caemen Sylva Schlauch-tér 24 972

Eladó 6 lakásos ház 150 ezer leiert, 12 lakásos ház jövedelmez 80 ezer leiert 400 ezer leiert. Nilgeztelepen üzletház, vízvezeték villannyal 160 ezer lei. Weisz Gizi, Strada Matei Basarab (Nyomda-utca) 4. Telefon 10-22. 982

Eladó város forgalmas utcáján üzemben lévő daráló malom, 1 pár kőre berendezve, külön disznó hizaldia, 3 szobás lakás, nagy kert 450 ezer leiert, esetleg kisebb házzal elcserél-ném. Weisz Gizi, Strada Matei Basarab (Nyomda-utca) 4. Telefon 10-22. 983

Eladó központban 2x2 szobás, fűrdő szobás, parkettás, beköltözhető, modern új ház, parkirozott udvarral 550 ezer leiert. Weisz Gizi, Strada Matei Basarab (Nyomda-utca) 4. Telefon 10-22. 981

Különlék

Női és férfi bőrkabátok speciális készítése Herskovitsnál, Pével-utca. Javitást, festést vállalok. 716

Anyagi garanciával komolyabb fűszerkereskedősegéd állást keres. Megkeresések „Szakember” jelíggel a kiadóba. 940

Cukorka-üzlet elköltözés miatt eladó Str. Alexandri Teiki-u) 38. 968

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a tekepályámon folyó hó 26-án, vasárnap délután fél 4 órakor nyere-ményes versenyjáték lesz. Tisztelettel Horovitz Dániel, Str. Pasteur (Kórház-utca) 969

Pénztárcám elvesztettem fontos okiratokkal, kérem a megtalálót, jutalom ellenében az iratokat adja be a Hegedüs Hirlapirodába 998

Tea-vaj fogasztókhoz

(à la Teschen Hollandi nő fapapucsban) védjegyel forgalomba hozva.

Tea-vajam csomagolva $\frac{1}{20}$, $\frac{1}{10}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{2}$ — a vaj valódisága és finomságáról már meggyőződhet egy próbacsomaggal, amely 9 Leibe kerül.

Kapható kizárólag

Aszódinál 467
Sas-palota.

Magánház 5 szobás teljesen modern lakással, nagy telekkel sürgösen olcsón eladó. 3 szobás lakás azonnal kiadó. „ARDEAL” főposta mellett, Hivatalos órák: d. e. 10-1-ig, d. u. 4-7-ig. 750

Használjon kizárólag csak

SPHINX

legfinomabb
táblaolajat

Kapható 1-5 és 10 kg-os bobozokban minden fűszer, cseméjeüzletben és bodegában

Fischer Emil

ORADEA

Parcul Stefan Cel Mare 11.
(volt Tizsa Kálmán)-tér

Telefon: 962

MÉG CSAK 8 NAPIG TART

az alkalmi női luxus

cipővásár

Weisz Jenő
We-Ego

cipőgyári lerakatában 789

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-utca)

30 - 50%-os leszállított árak

LUX autómobil

ATELIER-BOX-GARAGE

Golyóscsapógyak javítása

Oradea Calea Victoriei (Kolozsvári-u.) 1.

Sorsjegytulajdonosok figyelmébe!

Többéves fennálló

nyilvántartási irodám
teljesen ingyen ad
felvilágosítást

telkiismeretes és megbízható

minden bel- és külföldi sorsjegyekről. Érdeklődések címzendők:

Ludwig Friedman

nyilvántartási osztály,
v. ien L, Salzgries 12.

* Megjelent a Die Dame augusztusi Zweites. Kapható a Hegedüs Hirlapirodában.

Berkovitsné

ארתם. קושר

orth. kóser étterme

Nicolae Iorga (Zöldfa) utca 19.

Ujonnán átalakítva.

Kerthelyiség.

Izletes házikoszt. 687

Ha az orvos vese-, gyomor, méh-csuszamlás, sérvék és operációknál, áldott állapotban vagy gyermekágy után, haskötőt rendel, — akkor forduljon bizalommal

Kováts Sándornéhoz

Nilgerz-telep 779-3

CSODÁLATOS

Őn még ma sem tudja, hogy

URI-RUHÁT KESZIT

szép, divatos kivitelben, olcsó árban 804

HERSKOVITS

Str. Gen. Moșoiu (Kert-utca) 1. sz.

Olcsón, szépen, gyorsan fest, tisztít, mos, vasal

Szabó László

kelmelesítő

Take Ionescu (Körös)-utca 1.
Bazárépület Bul. Reg. Ferdinand 2.

70% tüzelőanyag megtakarítás csak

az „ANCHOR”
amerikai petróleum
gázüzthelyen.

L. Váradi Oradea,
strada Avram Jancu No. 1

* Megérkezett a Die Dame augusztusi száma. Kapható a Hegedüs Hirlapirodában.

* Megérkeztek a Tündérújak augusztusi száma. Kapható a Hegedüs Hirlapirodában.